

LUT Junior University, 3.luokat **Miten ja miksi lajitellaan**

(Esitys löytyy osoitteesta: <https://prezi.com/p/2pmtwqcwj8-l/>)

Ensimmäisessä kuvassa näkyvät kaikki jätejakeet, jotka meidän pitäisi osata kotona lajitella tai toimittaa omiin paikkoihinsa; hyötyjätteet, bio- ja kuivajätteet sekä vaaralliset jätteet ja sähkölaitteet.

Ensimmäiseksi meidän pitäisi lajitella erikseen sellaiset jätejakeet, jotka voidaan hyödyntää uudelleen materiaalina, eli joista pystytään valmistamaan taas uusia tuotteita. Näitä jätteitä sanotaan hyötyjätteiksi ja niitä ovat kartonkipakkaukset, keräyspaperi, lasipakkaukset, metalli ja muovipakkaukset. Näiden jätteiden vieminen ekopisteelle on ilmaista.

Sitten lajitellaan bio- ja kuivajätteet.

Vaarallisille jätteille ja sähkölaitteille on myös omat keräyspaikat.

Tutustutaan tarkemmin, mitä mihinkin hyötyjäteastiaan saa laittaa

Kartonkipakkaukset

Kartonkipakkausten keräykseen kelpaavat kaikki kartonki- ja pahvipakkaukset, ruskeista pahvilaatikoista nestekartonkipakkauksiin, kuten esimerkiksi mehu- ja maitopurkit.

Askartelukartonkia ei saa laittaa kartonkipakkausten keräykseen. Askartelukartongit voivat sisältää paljon väriaineita, liimoja, teippejä ja klittereitä, jotka haittaavat kierrätystä. Askartelukartongin valmistajat eivät myöskään kuulu pakkausjätteiden tuottajayhteisöön, eivätkä näin ollen rahoita kartongin keräystä

Uusiokartonkia käytetään mm. paperi- ja kangasrullien hylsyissä. Kierrättämällä säästetään energiaa, kemikaaleja ja myös luonnonvaroja

Keräyspaperi

Keräyspaperista valmistetaan mm. pehmopaperia kuten WC-paperia ja nenäliinoja, kirjekuoria, sanomalehtipaperia ja eristevillaa.

Lasipakkaukset

Lasin kierrättäminen on melko haasteellista. Lasipakkausten keräykseen ei saa laittaa kuin lasipurkkeja ja -pulloja joissa on ollut jotain elintarviketta sisällä.

Tämä johtuu siitä, että muissa lasiesineissä käytetty lasi voi olla jotain muuta lasilaatua kuin elintarvikepakkausissa käytetty lasi. Lasilaaduilla voi olla erilaisia sulamispisteitä tai niihin on lisätty jotain kierrätystä haittaavaa kemikaalia. Jos eri lasilaadut menevät keräysastiassa sekaisin, ei niitä saada enää millään teknillä eroteltua toisistaan.

Suomesta kaikki ekopisteissä tai taloyhtiöissä kerätyt lasipakkaukset toimitetaan Hollantiin tai Englantiin uusiolasin raaka-aineeksi.

Pienmetalli

Metallin kierrätys sen sijaan sujuu vaivattomasti. Keräysastiaan kelpaa käytännössä mikä tahansa metalliesine ja metallilaatu. Eikä esimerkiksi kattiloista ja paistinpannuista tarvitse irrottaa muuta materiaalia olevia kahvaosia.

Suuremmat metalliesineet voi viedä ilmaiseksi esimerkiksi Hyödyksi-asemalle.

Valmiin alumiinin kierrättäminen uusien alumiinituotteiden valmistukseen kuluttaa jopa 95% vähemmän energiaa kuin jos alumiini lähdetään jalostamaan neitseellisestä raaka-aineesta bauksiitista.

Muovipakkaukset

Muovin kierrätys on ollut viime vuosiin saakka haasteellista, koska erilaisia muovimateriaaleja on valtavasti. Tekniikka on kuitenkin kehittynyt ja muovipakkauksia on alettu keräämään ekopisteissä ja kiinteistöillä. Kotitalouksien käyttämät muovipakkaukset on valmistettua pääasiassa muutamasta eri muovilaadusta, jotka pystytään nykyisin koneellisesti lajittelemaan.

Tuotteiden valmistajat ovat perustaneet oman tuottajayhteisön, joka vastaa pakkausjätteiden kierrätyksestä. Näin ollen heidän keräysjärjestelmänsä ei saa laittaa mitään muita muovituotteita.

Muut muoviesineet kuuluvat kuivajätteisiin.

Kierrätetyistä muovipakkauksista valmistetaan mm. kastelukannuja, ämpäreitä, muovipusseja ja muoviprofiileja, kuten putkia ja lautasia.

Biojäte

Silikaattipohjainen kissanhiekka tukkii kompostointilaitoksen ilmansyöttöaukot, sen vuoksi sitä ei saa laittaa erilliskerättävän biojätteen joukkoon.

Kuivajäte

Vaikka kierrättäisi kuinka tunnollisesti tahansa, syntyy silti jonkin verran sellaista jätettä, mikä kuuluu ihan tavalliseen kuivajäteroskikseen.

Kuivajätteen siirtokuormaus

Keskimäärin Kukkuroinmäessä käy 15-20 jäteautoa päivässä tuomassa kotitalouksien kuivajätettä.

Eteenpäin Riihimäelle sitä toimitetaan noin 4 täysperävaunurekkakuormaa päivässä.

Ekojalostamo

Vaikka kuivajätteistä saadaankin jonkin verran lajiteltua metalleja ja muoveja, niin sanottu syntypaikkalajittelu on huomattavasti tehokkaampaa. Metallit ja muovipakkaukset, samoin kuin muutkin hyötyjätteet kannattaa siis edelleen lajitella jo kotona.

Energiahyötykäyttö

Laskennallisesti eteläkarjalaisten kotitalouksien kuivajätteiden poltosta syntyy vuodessa niin paljon lämpöä, että sillä voitaisiin lämmitellä 6000 omakotitaloa.

Loppusijoitus

Tuhka otetaan pääasiassa talteen voimalaitoksen savukaasuista.

Kuona on palamatonta materiaalia, joka jää voimalaitoksen arinalle, kuten metalleja ja lasia.

Kuonaa jää polttouunin pohjalle jopa 1/3 poltetun jätteen painosta.

Vaaralliset jätteet

Vaaralliset jätteet täytyy toimittaa niille tarkoitettuihin vastaanottoaikoihin: Hyödyksi-asemalle, Kukkuroinmäen käsittelykeskukseen tai kesäisin järjestettäviin kiertäviin keräyksiin.

Paristot ja energiansäästölamput on helppo palauttaa mihin tahansa niitä myyvään kauppaan ja käyttämättä jääneet lääkkeet apteekkiin.

Osa jäteöljyistä pystytään puhdistamaan ja käyttämään uudelleen.

Loisteputket murskataan omalla käsittelylinjastollaan, niiden sisältämä elohopea otetaan talteen ja lasinsirut hyödynnetään eristevillan valmistuksessa.

Sähkölaitteet

Sähkölaitteet kuuluvat tuottajavastuulain piiriin, eli ne jotka valmistavat laitteita joutuvat järjestämään niiden kierrätyksen. Tuottajayhteisöillä on omia nimettyjä vastaanottoaikkoja, joihin sähkölaitteet voi toimittaa veloitusetta, ilman uuden vastaavan laitteen ostovelvoitetta.

Pienet sähkölaitteet (alle 25cm ulkomitoiltaan) voi palauttaa mihin tahansa suurempaan kauppaan, missä sähkölaitteita vaan myydään.